

Dosarul nr. 2ra-333/20

Prima instanță: Judecătoria Hîncești sediul Ialoveni (jud. M. Juganari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, A. Panov, G. Dașchevici)

DECIZIE

8 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Natalia Grigorița

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Serghei Grigorița împotriva Nataliei Grigorița cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori cu tatăl și încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori și

la cererea reconvențională a Nataliei Grigorița, reprezentată de avocatul Irina Raducan împotriva lui Serghei Grigorița cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama

împotriva deciziei din 7 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Natalia Grigorița și menținută hotărârea din 12 februarie 2019 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni

constată:

La 30 mai 2018, Serghei Grigorița a depus cerere de chemare în judecată împotriva Nataliei Grigorița, intervenient accesoriu Direcția asistență socială și protecție a familiei or. Ialoveni cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori cu tatăl și încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori.

În motivarea acțiunii a invocat că la 15 mai 2014 a încheiat căsătoria cu Natalia Grigorița, căsătoria fiind înregistrată la Primăria sat. Horești r-nul Ialoveni cu nr. 14.

A menționat că în urma căsătoriei s-au născut doi copii minori și anume, fiicele XXXXX XXXXX, născuta la XXXXX și XXXXX XXXXX, născuta la

XXXXX , ambele fiind abandonate de către mama lor, astfel că, solicită ca ambii copii să fie stabiliți la educația, întreținerea, dar și la domiciliul lui.

A remarcat că viața în comun cu pârâta nu mai poate continua. Permanent nu găsesc modalități comune de a soluționa problemele apărute în familie, ca urmare incompatibilitatea caracterelor și a viziunilor diferite asupra mai multor aspecte ale vieții de cuplu au dus la destrămarea căsniciei lor.

A învederat că, de mai mult timp locuiesc separat unul de altul, iar principalul motiv al divorțului este infidelitatea soției, care și-a abandonat copiii și familia și a ales să se stabilească domiciliul la actualul său concubin.

La fel, a considerat că este necesar de a încasa din contul pârâtei suma de bani pentru întreținerea copiilor minori, deoarece copiii au o vârstă fragedă, fiind nevoie de cheltuieli foarte mari ce țin de îmbrăcăminte, încălțăminte, medicamente, hrană, controale medicale etc., iar pârâta urmează să participe în egală măsură financiar la creșterea copiilor săi, după cum o face și el, fiind ajutat de părinții și fratele său.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 37, 38, 63, 76 Codul familiei, art. 166-167 CPC.

A solicitat desfacerea căsătoriei încheiată la 15 mai 2014 dintre el și Natalia Grigorița, înregistrată la Primăria sat. Horești r-nul Ialoveni cu nr. 14, stabilirea copiilor minori XXXXX XXXXX, născuta la XXXXX și XXXXX XXXXX, născuta la XXXXX , după desfacerea căsătoriei la educația și la domiciliul lui, încasarea din contul pârâtei în beneficiul lui a pensiei alimentare pentru întreținerea copiilor minori în mărime fixă de a câte 1 000 de lei lunar pentru fiecare copil în parte, iar în total a sumei de 2 000 de lei lunar începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată și până la atingerea majoratului de către ambii copii minori, încasarea din contul pârâtei a cheltuielilor ce țin de eliberarea certificatului de divorț.

La 22 noiembrie 2018, Natalia Grigorița, reprezentată de avocatul Irina Raducan a depus cerere reconvențională împotriva lui Serghei Grigorița, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului or. Ialoveni cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama.

În motivarea acțiunii reconvenționale a invocat că incompatibilitatea caracterelor și viziunile contrare asupra modului și principiilor de conviețuire, au condus-o la convingerea fermă privind imposibilitatea păstrării familiei lor.

Cu privire la determinarea locului de trai al copiilor minori XXXXX XXXXX și XXXXX XXXXX a menționat că urmează a fi stabilit anume cu ea.

A învederat că de nenumărate ori a încercat să-și revadă copiii, dar întotdeauna intervine pârâtul și nu-i permite comunicarea ei cu copiii, reușind să –i revadă doar în incinta grădiniței din sat. XXXXX r-nul XXXXX.

A accentuat că copiii sunt foarte atașați de ea și consideră că este în interesul lor de a locui în continuare împreună cu mama.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 38, 166, 167, 173 CPC, art. 2, 33, 37, 74 Codul familiei, art. 3 alin. (1) din Convenția ONU internațională cu privire la protecția drepturilor copilului.

A solicitat admiterea acțiunii reconvenționale, desfacerea căsătoriei încheiată între ea și Serghei Grigorița, înregistrată sub nr. 14 la 15 mai 2014 de către Primăria sat. Horești r-nul Ialoveni și stabilirea domiciliului copiilor minori XXXXX

XXXXX și XXXXX XXXXX cu ea, până la atingerea vârstei de 18 ani de către copii.

Prin hotărârea din 12 februarie 2019 a Judecătorei Hîncești sediul Ialoveni, a fost desfăcută căsătoria încheiată între Serghei Grigorița și Natalia Grigorița (Lifciu), înregistrată la 15 mai 2014, la Primăria sat. Horești r-nul Ialoveni, înscrierea nr. 14.

A fost încasată de la Serghei Grigorița și Natalia Grigorița în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1 000 % din unitatea convențională stabilită, ceea ce constituie 200 de lei, a câte 100 de lei fiecare pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei și eliberarea certificatului de divorț.

A fost stabilit domiciliul copiilor minori XXXXX XXXXX, născută la XXXXX și XXXXX XXXXX, născută la XXXXX cu tatăl Serghei Grigorița.

A fost încasată de la Natalia Grigorița în beneficiul lui Serghei Grigorița pensia de întreținere a copiilor minori XXXXX XXXXX și XXXXX XXXXX în mărime de 1 000 de lei, lunar pentru fiecare copil, începând cu 30 mai 2018 și până la atingerea majoratului de către fiecare copil.

A fost încasată de la Natalia Grigorița în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 720 de lei.

A fost respinsă cererea reconvențională a Nataliei Grigorița ca neîntemeiată.

Prin decizia din 7 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Natalia Grigorița și menținută hotărârea primei instanțe.

La 2 ianuarie 2020, Natalia Grigorița a declarat recurs împotriva deciziei din 7 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală sau parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri.

În motivarea recursului a invocat că foarte superficial a fost examinată posibilitatea ei în calitate de mamă de a-și crește copilul, în decizia contestată fiind prezentată doar poziția tatălui, Serghei Grigorița, care a solicitat acea intervenție din parte autorităților locale și audiată doar poziția lui, iar expunerea asupra faptului că ea fost alungată din casă și nu din vina ei copiii au rămas fără supraveghere, nu a fost poziționată corect.

A precizat că în urma unei tragedii, minora XXXXX XXXXX a decedat în luna XXXXX, de aceea la 7 noiembrie 2019 a apărut problema aprecierii domiciliului copilului minor XXXXX XXXXX, unicul copil al soților Grigorița.

A remarcat că între ea și copil există o legătură constitutivă a unei vieți familiale, dânsa fiind un părinte bun, care își dorește să se ocupe de copilul său, a luptat să păstreze legătura cu ea și actualmente prin mari dificultăți, încearcă să comunice.

Având în vedere prevederile art. 61 Codul familiei, a evidențiat că încredințarea minorei către unul dintre părinți, nu trebuie să echivaleze cu lipsirea unei relații benefice cu celălalt părinte, să existe o exercitare egală a obligațiilor părintești, un just echilibru în exercitarea puterii părintești asupra copilului, deoarece este în interesul minorei ca ea să poată în mod real și efectiv să aibă legături personale cu celălalt părinte.

A subliniat recurenta că luptă pentru stabilirea domiciliului copilului XXXXX XXXXX cu ea, fiindcă i se impun obstacole în comunicare, dorind să-și strângă copilul în brațe mai des, să o alinte, ceea ce în prima perioadă aproape un an nu i s-a permis, dar prin eforturi mari, a reluat comunicarea.

Tatăl fetei, la fel, o iubește ca părinte, dar din dorința sa de răzbunare, cel mai mult suferă XXXXX XXXXX, fiindcă ea dorește să fie un copil fericit și să mențină alături de sine atât prezența mamei, cât și a tatălui.

Așadar, la actele cauzei există toate probele că dânsa întrunește condițiile necesare pentru a fi stabilit domiciliul copilului minor cu ea, are un serviciu, se caracterizează pozitiv la locul de muncă, are o gazdă stabilă, primește susținere și din partea rudelor, se interesează de copil, a mers la Liceul din sat. Costești, la etapa de absolvire a grădiniței la fel a fost prezentă, când acest copil a fost testat pentru școală, pe perioada când fetele erau cu ea, ele erau îngrijite, îmbrăcate.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au ignorat interesul copilului minor totalmente, invocându-se norme juridice cu caracter declarativ, fără a analiza amplu situația de fapt în raport cu normele de drept materiei aplicabile speței deduse instanței de judecată.

A considerat că instanța de apel eronat a stabilit interesul copilului, deoarece legătura mama - copil, se rupe temperat, prin întrevederi scurte, prin defăimarea persoanei mamei în familia intimatului, iar copilul redă toate aceste emoții la întâlnirile comune.

În cadrul examinării apelului, intimatul a declarat că el nu lucrează oficial, deseori pleacă peste hotarele țării, și chiar după două zile, de la pronunțarea hotărârii judecătorești, dânsul iarăși a plecat peste hotare.

Instanța de apel nu a verificat în măsura deplină corectitudinea circumstanțelor de fapt ale pricinii prin examinarea suficientă a probelor administrate și modul de apreciere a lor, soluția fiind dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțelor cauzei și fără determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

A menționat că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel depusă de ea, fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil.

La 6 februarie 2020, Serghei Grigorița a depus referință la recursul declarat de Natalia Grigorița, solicitând declararea recursului ca inadmisibil.

La 25 februarie 2020, prin intermediul Oficiului Poștal, DGASPF Ialoveni, a depus referință la recursul declarat de Natalia Grigorița, solicitând declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 2 ianuarie 2020 împotriva deciziei din 7 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, Serghei Grigorița înaintând acțiunea în judecată împotriva Nataliei Grigorița, intervenient accesoriu Direcția asistență socială și protecție a familiei or. Ialoveni, a solicitat desfacerea căsătoriei încheiată la 15 mai 2014 dintre el și Natalia Grigorița, înregistrată la Primăria sar. Horești r-nul Ialoveni cu nr. 14, stabilirea copiilor minori XXXXX XXXXX, născuta la XXXXX și XXXXX XXXXX, născuta la XXXXX, după desfacerea căsătoriei la educația și la domiciliul lui, încasarea din contul pârâtei în beneficiul lui a pensiei alimentare pentru întreținerea copiilor minori în mărime fixă de a câte 1 000 de lei lunar pentru fiecare copil în parte, iar în total a sumei de 2 000 de lei lunar începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată și până la atingerea majoratului de către ambii copii minori, încasarea din contul pârâtei a cheltuielilor ce țin de eliberarea certificatului de divorț.

La rândul său, Natalia Grigorița înaintând acțiunea reconvențională împotriva lui Serghei Grigorița, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului or. Ialoveni, a solicitat desfacerea căsătoriei încheiată între ea și Serghei Grigorița, înregistrată sub nr. 14 la 15 mai 2014 de către Primăria sat. Horești r-nul Ialoveni și stabilirea domiciliului copiilor minori XXXXX XXXXX și XXXXX XXXXX cu ea, până la atingerea vârstei de 18 ani de către copii.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a desfăcut căsătoria încheiată între Serghei Grigorița și Natalia Grigorița (Lifciu), înregistrată la 15 mai 2014, la Primăria sat. Horești r-nul Ialoveni, înscrierea nr. 14, a încasat de la Serghei Grigorița și Natalia Grigorița în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1 000 % din unitatea convențională stabilită, ceea ce constituie 200 de lei, a câte 100 de lei fiecare pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei și eliberarea certificatului de divorț. A stabilit domiciliul copiilor minori XXXXX XXXXX, născută la XXXXX și XXXXX XXXXX, născută la XXXXX cu tatăl Serghei Grigorița, a încasat de la Natalia Grigorița în beneficiul lui Serghei Grigorița pensia de întreținere a copiilor minori XXXXX XXXXX și XXXXX XXXXX în mărime de 1 000 de lei, lunar pentru fiecare copil, începând cu 30 mai 2018 și până la atingerea majoratului de către fiecare copil și a încasat de la Natalia Grigorița în beneficiul statului taxa de

stat în mărime de 720 de lei. A fost respinsă cererea reconvențională a Nataliei Grigorița ca neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de către Natalia Grigorița, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția a fost dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei și fără determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În susținerea acestei concluzii se vor reține prevederile art. 130 alin. (1) și (2) CPC, care stipulează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Potrivit art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi legale, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se în mod general la aceleași constatări reținute la adoptarea hotărârii de prima instanță, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

Astfel, se constată că, instanța de apel judecând apelul declarat de către Natalia Grigorița, a reținut în linii generale ca temei de admitere a acțiunii inițiale a lui Serghei Grigorița, faptul că având în vedere interesul copilului minor XXXXX XXXXX de a se dezvolta într-un mediu sigur, sănătos, care să-i confere stabilitate, precum și ținând cont de vârsta fragedă a acestuia, interesul copilului minor XXXXX XXXXX este ca ea să fie crescută, îngrijită, educată și protejată de către tatăl copilului Serghei Grigorița.

În același timp, se atestă că ajungând la o astfel de concluzie, instanța de apel a trecut cu vederea și nu a elucidat argumentele Nataliei Grigorița din cererea de apel, precum că copilul minor XXXXX XXXXX este atașată de ea și că dânsa are posibilități să își crească copilul minor XXXXX XXXXX, este angajată în câmpul muncii și închiriază un apartament, deoarece deși dispune de locuință în satul Horești r-nul Ialoveni nu poate dispune legal de el, din cauza lui Serghei Grigorița (f. d. 69-71).

De altfel, instanța de apel a lăsat fără apreciere și invocarea Nataliei Grigorița din cererea de apel precum că Serghei Grigorița nu este angajat în câmpul muncii, dar intenționează să plece la muncă peste hotare în Anglia pe un termen de 2 luni, iar copilul minor XXXXX XXXXX îl va lăsa cu mama lui (f. d. 71).

Drept urmare, instanța de recurs remarcă că întru judecarea justă și corectă a litigiului, ca urmare a identificării în substanță a obiectului litigiului, instanța de apel era obligată să se expună și să dea apreciere tuturor motivelor invocate în apel, fapt ce direct rezultă din prevederile art. 373 alin. (1), (5) CPC.

În același timp se stabilește că instanța de apel a trecut cu vederea și prevederile Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, care admite posibilitatea audierii copilului minor și la o vârstă mai mică de 10 ani, pentru a-și expune opinia cu privire la soluționarea în familie a problemelor care îi ating interesele.

Verificarea împrejurărilor sus menționate devine inevitabilă întrucât instanței de judecată îi revine sarcina de a stabili acel interes superior al copilului, care ar înclina balanța justiției către mamă sau către tată, astfel interesul superior al copilului fiind singurul criteriu după care instanța se călăuzește pentru a decide cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Mai mult, în speță, superficialitatea examinării cauzei de către instanța de apel se atestă și prin faptul că deși pe de o parte în conținutul deciziei contestate instanța de apel a constatat că la data de XXXXX a decedat copilul minor XXXXX XXXXX, fapt confirmat prin certificatul de deces seria XXXXX nr. XXXXX, iar pe de altă parte într-un mod neînțeles a menținut hotărârea primei instanțe în partea prin care a fost determinat domiciliul copilului minor XXXXX XXXXX cu tatăl Serghei Grigorița, precum și în partea prin care a fost încasată din contul Nataliei Grigorița în beneficiul lui Serghei Grigorița a pensiei alimentare pentru întreținerea copilului minor XXXXX XXXXX în mărime fixă de a câte 1 000 de lei lunar până la atingerea majoratului de către copil.

Astfel fiind, în conexiunea celor sus relatate, se stabilește că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv, instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Față de cele de preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând-o, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Natalia Grigorița.

Se casează decizia din 7 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Serghei Grigorița împotriva Nataliei Grigorița cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori cu tatăl și încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori și la cererea reconvențională a Nataliei Grigorița, reprezentată de avocatul Irina Raducan împotriva lui Serghei Grigorița cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu